

**ЈАВНО ПРЕТСТАВУВАЊЕ НА
СТРАТЕГИЈАТА ЗА РАЗВОЈ НА ПЛАТНИОТ СИСТЕМ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА
ЗА ПЕРИОДОТ 2013-2017 ГОДИНА**

**ОБРАЌАЊЕ НА ЗАМЕНИКОТ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ВЛАДАТА И МИНИСТЕР ЗА
ФИНАНСИИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, Г. ЗОРАН СТАВРЕСКИ**

29.5.2013 година, НБРМ

Почитуван Гувернер на Народната банка на Република Македонија г-дин
Димитар Богов,
Почитуван претседател на Здружението за банкарство г-дин Ѓорѓи Јанчевски,
Почитувани дами и господа,

Големо е задоволството што претставниците на трите клучни институции задолжени и одговорни за стабилно, континуирано и безбедно функционирање на платниот систем во Република Македонија повторно, речиси една деценија по потпишувањето на трипартитната Спогодба за формирање на Националниот совет за платни системи и седум години по донесувањето на првата Стратегија, се заедно и со една цел - потпишување на Изјавата за прифаќање на Стратегијата за развој на платните системи на Република Македонија во периодот 2013-2017 година.

Овој чин претставува потврда за придонесот и ефикасноста на веќе воспоставената соработка, а истовремено е доказ за сериозната намера за заедничко, континуирано следење и унапредување на платните системи во државата, преку реализација на стратегиските насоки за развој.

Воспоставувањето на безбеден, доверлив и ефикасен платен систем се основни претпоставки за непречено функционирање на финансискиот систем и на македонската економија. Дополнително, како земја кандидат за членство во Европската унија, националниот платен систем треба да е компатибилен со платните системи на земјите од Европската унија. Ова се предизвиците со кои сме соочени и со кои треба да се справуваме.

Со реализацијата на првата Стратегија за развој на платните системи на Република Македонија до 2011 година, голем дел од овие предизвици беа надминати. Така, беше донесен нов Закон за платен промет кој ги дефинираше поимот и функциите на системите за плаќање и порамнување, го дефинираше Трезорот на Министерството за финансии како посебен носител на платниот промет за буџетските корисници и единките корисници, а подоцна и Трезорот на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, како посебен носител на платниот промет на здравствените установи.

Исто така, со Законот се воведоа трансакциски сметки за сите корисници на платни услуги, а се зајакна и транспарентноста преку задолжително објавување на цените на платните услуги во просториите и на интернет страна на носителите на платниот промет.

Соодветни мерки беа преземени и во делот на поттикнување на безготовинските плаќања. Ќе ги споменам само воведувањето на безготовинската исплата на плати и пензии, давањето можност за мобилно плаќање на административните такси и воведувањето на пос терминали во одделни државни институции за плаќање на јавни давачки. Стратегиските насоки за развој на платниот систем во наредниот петгодишен период претставуваат природно продолжение и се темелат на резултатите постигнати со првиот национален стратегиски документ за развој на платните системи, усвоен во 2007 година.

Дефинирањето на активности и политики за поттикнување на безготовинските плаќања и намалувањето на употребата на готовината во платните трансакции, како еден од условите за намалување на сивата економија, го задржуваме како заедничка стратешка определба и во периодот 2013-2017 година. Ова ќе се постигне со координирани активности на државните институции и банките, преку проширување и модернизирање на мрежата на ПОС терминали и АТМ уреди и поттикнување на електронското банкарство.

Истовремено, во Република Македонија ќе започнат активности за воведување на инструменти за плаќање хармонизирани со стандардите на Единствената европска платежна област воспоставени од Европскиот совет за плаќања. Во претстојниот период во Република Македонија очекуваме да се воведат инструментот директно задолжување. Овој инструмент ќе обезбеди повеќекратен бенефит за сите учесници во платниот промет, а особено за деловните субјекти-доверители кои ќе имаат можност на одреден датум и на нивно барање да го наплатат побарувањето од должникот.

Со тоа ќе им се олесни планирањето и следењето на паричните текови, што директно позитивно ќе влијае на нивната ликвидност. Еден од стратешките

приоритети во развојот на платните системи, секако е и либерализацијата на пазарот на платежни услуги. Дел од услугите на платниот промет, во улога на посредници, ќе можат да вршат и субјекти кои не се банки. Ова пред се подразбира вклучување на телекомуникациските оператори и другите даватели на услуги на информатичко општество во посредувањето при плаќањата со што ќе се стимулира употребата на нови дигитални и информатички уреди за извршување на платежни трансакции.

Во резултат на тоа, очекуваме јакнење на конкуренцијата на пазарот и секако, намалување на цените на платежните услуги. Надвор од реформските решенија со кои ќе се обезбеди поголема ефикасност на платниот систем на земјата, не можат да бидат оставен Трезорот при Министерството за финансии и Трезорот на Фондот за здравствено осигурување на Македонија како посебни носители на платниот промет за буџетските корисници и единките корисници, односно на здравствените установи.

Во идниот петгодишен период ќе се направи напор за унапредување на стандардите и правилата за извршување на платните трансакции во Трезорскиот систем и Здравствениот трезорски систем, за модернизација на нивните информатички системи и за воспоставување на систем за вклучување на податоците од платните трансакции кои се извршуваат преку овие два платни системи во статистичкиот информативен систем за платежните трансакции на земјата.

На крајот би сакал да истакнам уште едно значајно прашање на кое новата Стратегија за развој на платните системи му посветува должно внимание. Тоа е прашањето на високите трошоци за работа со одделни парични картички. Имено, процесирањето на трансакциите со овие картички направени во Република Македонија се врши преку меѓународни мрежи, што значително ги зголемува трошоците за нивно користење.

Следејќи го искуството на европските земји, а со цел зголемена ефикасност на банкарскиот сектор, обезбедување брза и поевтина услуга и натамошно стимулирање на безготовинското плаќање, во претстојниот период ќе треба да се фокусираме и на можните решенија за надминување на ова значајно прашање. Секако, едно од решенијата, е воспоставување на национален систем на порамнување.

Почитувани, новата Стратегија за развој на платните системи на Република Македонија во периодот 2013-2017 година ги воспоставува темелите за градење на модерен, брз, ефтин, ефикасен и сигурен систем на плаќања. Дали на овие темели ќе се изгради посакуваниот систем зависи од нас, институциите потписници на Изјавата за прифаќање на Стратегијата. Затоа ве повикувам да работиме заедно на реализација на Стратегија за развој на платните системи на Република Македонија во периодот 2013-2017 година.

Ви благодарам на вниманието.